

De Heer Marino Keulen
Vlaams minister van Binnenlands Bestuur,
Stedenbeleid, Wonen en Inburgering
Kreupelenstraat 2
1000 Brussel

Uw kenmerk :

Ons kenmerk : MB

Bijlage(n) :

Contact : Marc Bauwens - marc.bauwens@vvsg.be

Betreft : Gemeentedecreet - inwerkingtreding - bestaande autonome
gemeentebedrijven - vragen om verduidelijking

Brussel, 15 januari 2007

Geachte minister,

Hierbij willen we u enkele vragen om verduidelijking voorleggen in verband met de inwerkingtreding van het Gemeentedecreet voor de bestaande autonome gemeentebedrijven. Deze vragen zijn mede aangebracht door vertegenwoordigers van autonome gemeentebedrijven. Dat wijst erop dat duidelijke antwoorden wenselijk zijn met het oog op een correcte toepassing van het decreet in de praktijk. Ze moeten er tevens voor zorgen dat het gedeconcentreerde toezicht dezelfde lijn hanteert in alle provincies. Deze vragen hebben reeds het voorwerp uitgemaakt van een werkoverleg met het Agentschap voor Binnenlands Bestuur.

1. Aanvangsdatum overgangstermijn

Volgens artikel 310 §1 al. 1 van het Gemeentedecreet (GD) moeten de statuten en de werking van de bestaande autonome gemeentebedrijven (AGB's) in overeenstemming worden gebracht met het GD binnen een periode van drie jaar vanaf de inwerkingtreding van titel VII, hoofdstuk II van het decreet.

Krachtens het besluit van de Vlaamse regering van 24 november 2006 betreffende de inwerkingtreding van sommige bepalingen van het GD zijn weliswaar de meeste bepalingen van het genoemde hoofdstuk in werking getreden op 1 januari 2007, maar niet allemaal. Met name de bepalingen in verband met het financiële instrumentarium en de externe audit zijn nog niet van toepassing.

Dat zou betekenen dat de overgangstermijn van drie jaar momenteel nog niet loopt. Deze stelling wordt impliciet bevestigd in uw omzendbrief ABB 2006/19 van 1 december 2006, waarin staat dat de bestaande AGB's zich moeten conformeren aan het GD alvorens de periode van 3 jaar na de *algehele* inwerkingtreding van titel VII, hoofdstuk II een einde neemt.

Dezelfde interpretatie zou dan logischerwijze ook moeten gelden voor de inwerkingtreding van de artikelen 228, 229 en 230 van het GD. Volgens artikel 310 §1 al. 2 zijn de bestaande AGB's daaraan immers onmiddellijk onderworpen bij de inwerkingtreding van titel VII, hoofdstuk II van het GD. Gelet op de identieke formulering zou hieronder dus eveneens de *algehele* inwerkingtreding moeten worden verstaan.

Deze interpretatie lijkt evenwel te worden tegengesproken door andere teksten. Zo stelt de memorie van toelichting bij het GD dat niettegenstaande voormelde overgangperiode de bestaande AGB's *onmiddellijk* worden onderworpen aan deze bepalingen. De eerder genoemde omzendbrief bevestigt dat de bepalingen over formele motiveringsplicht en openbaarheid van bestuur, onverenigbaarheden en terbeschikkingstelling of overdracht van middelen, infrastructuur of personeel ook al *onmiddellijk* van toepassing worden op de bestaande AGB's. In de context van de omzendbrief betekent 'onmiddellijk' normalerwijze 'vanaf 1 januari 2007'.

Bijgevolg is het wenselijk om hierin klaarheid te scheppen: moet dezelfde passage in hetzelfde artikel op twee verschillende manieren worden geïnterpreteerd? Zoja, hoe kan dat juridisch worden onderbouwd? Zoneen, welke is de juiste interpretatie?

Zelf bepleiten we een éénduidige interpretatie, met name dat in beide gevallen (aanvangsdatum overgangstermijn én inwerkingtreding artikelen 228-230) de 'algehele' inwerkingtreding wordt bedoeld.

Deze interpretatie maakt het ook mogelijk om artikel 229, 4° aan te passen vooraleer het dient te worden toegepast. Wij zijn er immers van overtuigd dat de daarin opgenomen onverenigbaarheid ongewenste neveneffecten heeft. Ze sluit immers uit dat iemand die actief is in een andere rechtspersoon die activiteiten uitoefent in hetzelfde beleidsdomein wordt voorgedragen als bestuurder. Deze bepaling schiet haar doel – de terechte bekommernis om belangenvermenging tegen te gaan – duidelijk voorbij. Ze sluit immers tegelijk het betrekken van externe deskundigen (strikt genomen zelfs van de oprichtende gemeente!) zo goed als uit, wat indruist tegen de beginselen van 'corporate governance'.

Aangezien de raden van bestuur momenteel volop worden samengesteld, vormt dit een acuut vraagstuk dat een hoogdringend antwoord vereist.

2. Toepasselijkheid Nieuwe Gemeentewet tijdens overgangstermijn

Het hoger genoemde regeringsbesluit heeft ook de meeste bepalingen van de Nieuwe Gemeentewet (NGW) in verband met de AGB's opgeheven met ingang van 1 januari 2007. Met uitzondering van de artikelen 263quater, 263novies en 263decies (en behoudens voor de havenbedrijven) zijn ze allemaal opgeheven. De hoger genoemde omzendbrief bevestigt dit.

Hier rijst de vraag welke consequenties dit precies heeft voor de bestaande AGB's. Zoals in het vorige punt werd uiteengezet, is het GD nog niet van toepassing voor hen zolang zij zich in de overgangstermijn bevinden. Onder welke organieke regeling vallen zij dan in afwachting, nu de meeste bepalingen van de NGW zijn opgeheven?

Vallen zij enkel terug op de eigen statuten? Dat zou toch wel een ernstig juridisch vacuüm creëren, vermits niet alle AGB's in hun statuten de volledige wettelijke regeling hebben overgenomen – met het oog op een goede legistiek is dit overigens aanbevolen (anders zouden bij elke wetswijziging ook de statuten moeten worden aangepast).

Of heeft de opheffing van de bepalingen van de NGW geen uitwerking voor de bestaande AGB's, zolang zij niet onder de toepassing van het GD vallen?

Uw omzendbrief doet over deze kwestie geen uitspraak. Het is nochtans bijzonder wenselijk om ook hier klaarheid in te scheppen. Vermits sommige bepalingen waarvan het momenteel onzeker is of ze nog van toepassing zijn een weerslag hebben op de hersamenstelling van de bestuursorganen, is ook hierbij enige spoed gemoeid.

3. Statutenwijzigingen tijdens overgangstermijn

Zoals gezegd dienen de bestaande AGB's hun statuten voor het einde van de overgangstermijn in overeenstemming te brengen met het GD. In de meeste gevallen zal dit een grondige herziening van de statuten vragen, waarvoor allicht de nodige tijd zal moeten worden uitgetrokken om ze te voltooien.

Het is evenwel denkbaar dat sommige AGB's op korte termijn al wijzigingen aan hun statuten wensen aan te brengen, waarbij ze al dan niet deels in overeenstemming worden gebracht met het GD.

De vraag is welke houding u als toezichthoudende overheid zal aannemen ten opzichte van dergelijke tussentijdse of gedeeltelijke statutenwijzigingen. Kunnen de AGB's daarover nog in volle autonomie beslissen volgens hun behoeften? Of gaan ze ertoe worden verplicht om meteen de statuten volledig aan te passen aan het GD ('alles of niets')?

Daarbij aansluitend stelt zich de vraag naar de procedure die van toepassing is op de statutenwijzigingen waarbij de statuten (geheel of deels) in overeenstemming worden gebracht met het GD. Onder de 'oude' regeling geeft de gemeenteraad advies en beslist de raad van bestuur (artikel 27ter van het decreet van 28 april 1993 houdende regeling voor het Vlaamse Gewest van het administratief toezicht op de gemeenten), terwijl onder de 'nieuwe' regeling – omgekeerd – de raad van bestuur advies geeft en de gemeenteraad beslist (artikel 234 GD).

In artikel 310 GD is er sprake van een 'gemeenteraadsbeslissing', wat erop zou wijzen dat de nieuwe procedure al zou moeten worden toegepast (terwijl ze nog niet in werking is getreden). Veiligheidshalve zou ook kunnen worden geopteerd voor een dubbele goedkeuring (zowel door raad van bestuur als gemeenteraad). Ook hier vragen we om opheldering.

Deze vragen om verduidelijking staan los van eventuele vragen tot aanpassing van sommige artikelen van het Gemeentedecreet, waarover we met u afzonderlijke contacten hebben.

Voor meer toelichting bij deze vragen kan u terecht bij onze stafmedewerker Marc Bauwens (marc.bauwens@vvsq.be).

Wij danken u alvast voor de aandacht die u aan deze brief schenkt, en kijken uit naar uw reactie.

Hoogachtend,

Mark Suykens,
Directeur.